

practic a tehnocrațiilor. Astfel, între intelectualii disidenți și tehnocrații dominați de o nouă ordine se formează o alianță, care se angajează în uriașa sarcină a tranziției. Ei își reformulează ideologiile despre monetarism și societate civilă, în cadrul unei mentalități de guvernare manageriale, care asigură coeziunea noului bloc de putere. Identificând agenții care asigură tranziția postcomunistă, autorii nu fac altceva decât să dea naștere unor noi întrebări, care așteaptă răspunsuri din partea sociologiei neoclase: Care este tipul de capitalism spre care se orientează Europa Centrală și de Est? Capitalismul fără capitaliști se îndreaptă spre un stadiu avansat al capitalismului de tip corporatist? Care este relația dintre capitalismul occidental și cel est-european?

De asemenea, lucrarea lui Eyal, Szelenyi, Townsley ne face să ne punem întrebări referitoare la postcomunismul românesc. Cum stau lucrurile în tranziția românească? Este clar că fracțiunea tehnocrată comunistă nu a fost suficient de puternică pentru a se putea desprinde de burocrația politică. De asemenea, intelectualii disidenți, mult mai slab reprezentați, fie au emigrat (dar nu au găsit o diasporă puternică, ca în cazul Ungariei), fie au acționat individual, nereușind să pună bazele unui proiect reformator. Care au fost agenții care au condus tranziția la noi? Spre ce tip de capitalism ne îndreptăm? La ce distanță ne aflăm acum de fostul spațiu sovietic, unde nomenclatura a devenit peste noapte burghezie proprietară și unde autorii găsesc capitaliști, dar nu găsesc capitalism? Iată câteva întrebări pe care cei în măsură să ofere răspunsuri ar trebui să le ia în considerare.

Ioana Daniela Popa

* * * **Romania: Local Social Services Delivery Study, Banca Mondială, 2002**

Romania: Local Social Services Delivery Study este un raport al Băncii Mondiale, elaborat, în anul 2002, de specialiști ai Băncii Mondiale în colaborare cu o echipă de specialiști români coordonată de Maria Sandor, echipă din care au făcut parte: Ana Bleahu, Marin Burcea, Petru Filip, Andra Aldea Lăzăroiu, Sebastian Lăzăroiu, Luana Pop, Adriana Sandu, Vel Zamfirescu. Studiul a fost finanțat de Departamentul Administrației Publice Locale.

Raportul abordează problema descentralizării furnizării serviciilor sociale în România.

În primul capitol, autorii fac o scurtă introducere a teoriilor descentralizării și evidențiază contextul furnizării serviciilor sociale în România. Vorbind despre contextul actual, autorii pun în discuție situația de la care s-a plecat la începutul anilor '90, în ceea ce privește serviciile de asistență socială. Sunt trecute în revistă schimbările legislative, care au condus la crearea unui nou cadru de furnizare a acestor servicii sociale. Capitolul unu continuă cu o scurtă introducere teoretică, fiind menționate conceptele de echitate, eficiență și eficacitate, stimulente și responsabilitate. Este evidențiată metodologia care a stat la baza cercetării de teren. Autorii fac, în finalul acestui prim capitol, un scurt rezumat al informațiilor cuprinse în capitolele următoare.

Capitolul doi pune în discuție dezvoltările produse, în ceea ce privește finanțarea și administrarea autorităților locale, și evaluează progresele realizate în implementarea acestor schimbări la nivel local. Așa cum precizează și autorii, capitolul doi trece în revistă situația actuală a Consiliilor Locale în termeni de administrare și finanțare, precum și principalele schimbări care au avut loc o dată cu adoptarea noii legi a administrației publice locale. În prima secțiune a acestui capitol sunt explicate schimbările la nivelul finanțării locale, iar în a doua secțiune se analizează felul în care s-au desfășurat aceste procese la nivel local, avându-se în vedere datele din cercetarea de teren. Cele cinci unități teritoriale cuprinse în cercetarea de teren au fost: județele Covasna, Hunedoara, Timiș, Tulcea și Sectorul 5 din București. S-a examinat modul în care reformele privind finanțarea locală au afectat diferite tipuri de guvernări locale și impactul schimbărilor privind transferurile interguvernamentale, în cadrul autorităților locale.

Capitolul trei descrie contextul instituțional al celor trei sectoare sociale acoperite în acest studiu și anume: educația, sănătatea și asistența socială, și implicațiile reglementărilor instituționale asupra calității furnizării serviciilor sociale.

Capitolul patru evidențiază aspectele finanțării în sectorul social, concentrându-se asupra rolului autorităților locale. Sunt examinate, în detaliu, responsabilitățile ce revin autorităților locale în cele trei sectoare: sănătate, educație, beneficii sociale acordate persoanelor în dificultate.

În capitolul cinci sunt discutate schimbările produse în furnizarea serviciilor sociale din perspectiva beneficiarilor acestora. În primele două secțiuni ale acestui capitol, autorii au în vedere furnizarea serviciilor sociale și accesul la aceste servicii sociale, luând în considerare factori economici, sociali, geografici și financiari. A treia secțiune examinează modul de alocare a resurselor și serviciilor oferite, iar secțiunea a patra pune în discuție probleme legate de participare și responsabilitate. Este introdusă în secțiunea a patra implicarea organizațiilor nonguvernamentale în furnizarea serviciilor sociale, pentru ca în ultima secțiune să se aducă în discuție „sensibilizarea” serviciilor sociale.

Capitolul șase este cel care prezintă considerațiile finale și implicațiile politicilor sociale corespunzătoare.

Pe baza analizării datelor din cercetarea de teren, autorii acestui studiu au formulat și o serie de concluzii, privitoare la schimbările care au avut loc în urma adoptării Legii administrației publice locale, cu accent pe furnizarea serviciilor sociale.

Concluziile studiului

Autoritățile românești au stabilit rolul crescut al autorităților locale, în furnizarea serviciilor sociale ca o prioritate și au legat acest proces de procesul de reformă a administrației publice și a relațiilor financiare interguvernamentale, care are loc la nivelul întregii țări. Experiența legată de descentralizarea serviciilor sociale în România oferă unele lecții importante de politică socială, care încep deja să formeze viitoarele politici și indică beneficiile potențiale, dar și capcanele descentralizării.

În unele zone, descentralizarea a eșuat.

Descentralizarea fiscală a beneficiilor pentru săraci și-a compromis eficiența și a condus la erodarea rețelei de securitate socială. Finanțarea de la bugetul local a beneficiilor, prin testarea mijloacelor, a însemnat că multe dintre cele mai sărace Consilii Locale, ale căror nevoi sunt numeroase, n-au fost capabile să acorde aceste beneficii. În acest sens, la momentul elaborării acestui studiu, nu exista un program antisărăcie pentru gospodăriile sărace în România. Pentru a rezolva această problemă, Guvernul a adoptat măsura recentralizării finanțării și administrării acestor beneficii. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale a pregătit Legea venitului minim garantat, care propune centralizarea finanțării beneficiilor de asistență socială prin transferuri către Consiliile Locale. Direcționarea beneficiilor va rămâne responsabilitatea autorităților locale.

În alte zone, descentralizarea pare a fi foarte eficientă. Descentralizarea protecției copilului la nivelul județelor a diversificat reglementările privind finanțarea și furnizarea serviciilor de protecție a copiilor, prin creșterea oportunităților autorităților județene de a lucra în parteneriat cu ONG-uri, sponsori și alte instituții din cadrul societății civile. Alte exemple de colaborare între autoritățile locale și ONG-uri, cum ar fi cele implementate de Fondul de Dezvoltare socială, ilustrează potențialul unei sensibilități crescute, printr-o mai mare implicare a comunității în furnizarea acestor servicii.

Educația este zona politicilor sociale unde există, probabil, cel mai mare potențial pentru descentralizare. Guvernul a transferat deja responsabilitatea finanțării personalului didactic la nivel local. În plus, experimentul cu ‘școlile reprezentative’ indică faptul că pot fi delegate, la nivel local, și responsabilitățile privind managementul personalului didactic și elaborarea curriculumului. O evaluare atentă a capacității la nivelul școlii și a beneficiilor care pot deriva de aici, în termeni de participare crescută din partea părinților, poate oferi o informație legată de necesitatea ca România să meargă spre o mai mare autonomie locală.

Există, deci, avantaje și dezavantaje ale procesului de descentralizare, importantă fiind găsirea modalităților potrivite, în scopul maximizării avantajelor și minimizării aspectelor negative care pot apărea în urma acestui proces de schimbare. Pentru ca autoritățile locale să-și poată îndeplini obligațiile ce le revin, este necesar ca ele să aibă și pârghiile necesare de intervenție.